

25.01.2017.

Nikola Šimić Tonin

TIHOBIT

Umjetniku Ivanu Tomljanoviću, (Senj, 29. listopada 1927. Zadar, 18. siječnja 2017.). Drage 20. siječnja 2017., u 20 : 57 h.

Bračni par Anita i Ivan Tomljanović krajem 2015. godine predali su Etnološkom odjelu Narodnog muzeja Zadar vrijednu donaciju tapiserija. Radi se o trideset dvije tapiserije koje je ovaj bračni par izradio u vremenu od 1962. do 2001. inspiriran bogatstvom nijansi vune iz brdskih krajeva Dalmacije. Među njihovim tapiserijama ističu se tapiserije s kršćanskom tematikom, one posvećene gradu Zadru, u kojem su svojim pedagoškim nastojanjima uobličavali svoj profesionalni put. Snaga ljepote Velebita snažila je njihove zamisli i motivska ostvarenja. Zaljubljenici u prirodu, planinari, izravnom snagom neponovljivih detalja, neposredno doživljenih, tražili su svoj izraz, tapiserijom ostaviti trag o sebi u podneblju i vremenu. Sklad boja i prirodnog materijala koji su prije već morale dodirnuti nečije ruke i stvarati materijal, stvarati osnovu za novi izraz – umjetničku potrebu. Prvi put su svoje tapiserije tkane prirodnom vunom izložili prije više od 40 godina na istom mjestu, 1975. u Galeriji umjetnina. Ta posebnost razlikuje ih od drugih.

Je li svijest o nestajanju jednoga načina života koji je tisućljećima bio najuža veza i štit čovjekovom opstanku u surovom prostoru ovisnom o hirovitosti prirode (vuna i predmeti od vune). Hirovitost povijesnog razvoja promjenjenih ljudskih navika koje su agresivno potiskivale potvrđene prirodne vrijednosti ali i osjećaj ljepote i ugone. Koji je trenutak prevagnuo – vjerujem upozorenje. Kao što su i mnogi prije njih zaustavljali trenutak u vremenu i prostoru – umjetnici. Snaga svoga, snaga onoga što te čini pripadnikom konkretnog prostora koji najdublje osjećaš, promišljaš, voliš i živiš.

Zajedno u umjetničkom stvaranju, Anita i Ivan Tomljanović bračni par zadužio je Zadar. Tapiserije su nastajale posljednjih 40 godina prošloga stoljeća. Sve su izrađene od prirodne vune.

Oni su otkupljivali vunu koju su sami prali kod kuće u gradskim uvjetima.... - kaže **Jasenka Lulić Štorić**, voditeljica Etnološkog odjela NMZ.

Možete misliti kako je bilo čistiti to. Cijela je kuća misrisala kao da stado ovaca živi s nama... - priča **Anita Tomljanović**.

Ivan, akademski slikar izrađivao je nacрте. Anita, inače profesorica, tkala je. Ugirani tim funkcionirao je tako, sve dok se Anita nije razboljela. A Rapsodija Iliriana - djelo inspirirano Velebitom, godinu i pol čekalo je na tkalačkom stanu. Onda se Ivan odlučio prihvatiti ženskoga posla.

- Kad pogledate tu tapiseriju vidite da na prvoj polovici koju sam ja tkala nježne male kozoroge, vidi se da je žena tkala, a kad vidite njegove pa to su pravi autoportreti, kao slika, kao žive, kao da će izaći iz tapiserije - kaže **Anita**.

A autor, kao i obično od malo je, ali efektnih riječi:

- One su zato da se gledaju. A ne da stoje zamotane. Jer onda ih faktički samo moljci dođu gledati!!!! - govori **Ivan Tomljanović**.

Govorio bi Ivan:

- *Nismo niti u jednoj političkoj stranci i nitko nas ne shvaća preozbiljno. Ipak, sada kada su vlasništvo Narodnoga muzeja možda ih konačno shvate!*

Govorio je Ivan i stvarao uz svoju strpljivu suprugu a sada govore supruga i tapiserije, ulja na platnu, freske, ustrajan rad umjetnika, restauratora, profesora.

Oteti proždrljivim moljcima – vremenu nesklonom umjetnosti, podilaženju površnosti suvremenog potrošačkog življenja, možemo mijenjati svijest o cjeloživotnim nastojanjima tih običnih neobičnih osobnosti, netipičnih za svoju sredinu i vrijeme.

Pripomenak o životopisu, Hrvatska enciklopedija: Tomljanović Ivan, hrvatski slikar i restaurator (Senj, 29. X. 1927.). Diplomirao 1954. na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Zagrebu. Radio kao restaurator u Zagrebu, od 1957. u Zadru, gdje je osnovao i vodio Restauratorski atelijer i sudjelovao u osnutku Likovnoga odjela Pedagoške akademije. U duhu poetskoga realizma slikao je u ulju i temperi pojedinačne i skupne portrete, te mrtve prirode (*Dvije škrpine*, 1989). Izveo je freske u crkvama (Ivanovo Selo, Senj) i izrađivao tapiserije velikoga formata (*U počast Shakespeareu*, 1989.).

Sve što kažem pričam o smislu. Ta poniznost čvrsta životom utkana u umjetnost u *Tražnju izgubljene baštine*. Nadahnut planinskim stazama i ljudima koji na bespućima naših planina napasaju stada a kojima nikada ni ime ne saznade. Ivan Tomljanović, (Tihobit za Dobrobit - Antun Travirka), ostaje i jest neizostavna kockica kulturnoga trajanja umjetničkoga mozaika, ne samo Hrvatske, već njen doprinos umjetničkome mozaiku Svijeta.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>